

รักษหนังสือ

ความใส่ใจในการดูแลรักษาหนังสือเก่า จะช่วยยืดอายุการใช้งาน
ทำให้หนังสือไม่เสื่อมสภาพ และชำรุดไปตามกาลเวลาเร็วขึ้น...

โสพิศ ชนะภัย

ศูนย์มรดกภูมิปัญญา จุฬาฯ

หนังสือหายากกับการอนุรักษ์และสงวนรักษา

หนังสือหายากทุกเล่มมีความสำคัญที่เนื้อหาสาระแต่ความมีเสน่ห์อยู่ที่ความเก่าแก่ และความผูกพันต่อกันอยู่ที่การเก็บรักษาที่ยืดอายุของหนังสือให้ยาวนานออกไป หนังสือทุกเล่มจึงควรได้รับการเก็บรักษา และเอาใจใส่เป็นอย่างดีในเรื่องต่อไปนี้

 การทะนุถนอมรักษาสภาพตัวเล่มไม่ให้เกิดความเสียหาย ที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการเตรียมตัวเล่มของห้องสมุดเพื่อการจัดเก็บและให้บริการ

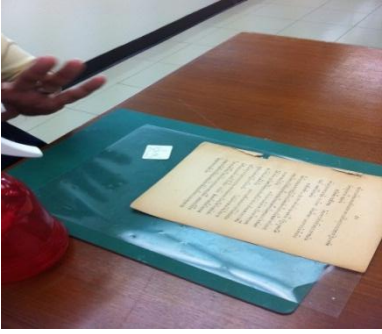

 การรักษาสภาพแวดล้อม ส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่เกิดจากปลวก มอด แมลงสาบง่าม และหนอนหนังสือ รวมทั้งสภาพสถานที่ อากาศ อุณหภูมิ และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสมต่อการเก็บหนังสือเก่า

 การเข้าถึงและพฤติกรรมการใช้ตัวเล่มหนังสือ การให้บริการหนังสือหายากมีข้อจำกัดแตกต่างกัน มีความจำเป็นที่ต้องมีระเบียบปฏิบัติในการใช้หนังสือเคร่งครัดกว่าหนังสือทั่วไป และเพิ่มความระมัดระวังในการใช้งานเป็นพิเศษ

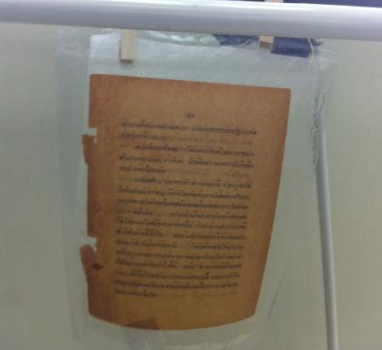

ขอแนะนำการซ่อมหนังสือหายากแบบง่ายๆ ด้วยกระดาษสา

ทำได้ด้วยตนเอง ง่ายนิดเดียว

	ภาพ	วิธีการ
๑		นำหนังสือหายากที่จะซ่อมแซมมาบิดทำความสะอาดสะอาดด้วยแปรงขนอ่อน เพื่อเอาฝุ่นออกก่อน

๒		<p>หากตัวเล่มหนังสือชำรุดอย่างมาก อาจต้องมีการ แยกซ่อมแซมทีละแผ่น</p>
๓		<p>พรมน้ำที่พลาสติกใส (น้ำทำให้กระดาษติดกับ พลาสติกใส ไม่ให้เคลื่อนที่ในขณะดำเนินการ ซ่อมแซม)</p>
๔		<p>นำกระดาษที่จะซ่อมมาวางบนพลาสติกที่พรมน้ำ ลงไป</p>
๕		<p>หากกระดาษที่วางลงไปยังไม่ติดกับพลาสติกใส ให้พรมน้ำไปอีกรอบบริเวณขอบ เพื่อให้ กระดาษยึดติด</p>

<p>๖</p>		<p>ใช้มือกดกระดาษลงไปให้ยึดกับพลาสติกอีกกรอบ</p>
<p>๗</p>		<p>ใช้แปรงจุ่มกาวเมทิลเซลลูโลสทาลงบนกระดาษ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีที่ต้องการซ่อมทั้งหน้าก็ให้ทากาวทั้งหน้ากระดาษ - กรณีซ่อมเฉพาะจุดให้ทากาวเฉพาะจุด
<p>๘</p>		<p>นำกระดาษสามาวางทับบนกระดาษหนังสือ ทับลงไปให้สนิท</p>
<p>๙</p>		<p>จากนั้นทากาวเมทิลเซลลูโลสทับลงไปอีกรอบ เพื่อให้กระดาษหนังสือกับกระดาษสาติดกันเป็น แผ่นเดียวกัน</p>

๑๐		<p>หากมีส่วนที่กระดาษสาคิดเป็นก้อนทำให้หนังสือไม่เรียบ ให้ใช้ปากคีบเกลี่ยให้เรียบ</p>
๑๑		<p>นำไปผึ่งบนชั้นตากหนังสือจนแห้งสนิท ทำซ้ำหน้าหลังด้วยวิธีการเดียวกัน</p>
๑๒		<p>เมื่อแห้งแล้วทั้ง ๒ ด้าน แกะพลาสติกใสออกตัดกระดาษส่วนเกินออกให้เท่าต้นฉบับเดิมนำไปทับใต้กระจกให้เรียบ เพื่อเข้าเล่มต่อไป</p>